

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έβδομο πενταμελές τμήμα)

της 24ης Οκτωβρίου 2018*ⁱ

«Υπαλληλική υπόθεση – Υπάλληλοι – Γενικός Διευθυντής της OLAF – Απόφαση για την άρση της ετεροδικίας του προσφεύγοντος – Εκκρεμοδικία – Βλαπτική πράξη – Υποχρέωση αιτιολογήσεως – Καθήκοντα αρωγής και μέριμνας – Δικαιολογημένη εμπιστοσύνη – Δικαιώματα άμυνας»

Στην υπόθεση T-29/17,

RQ, υπάλληλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενος από τον **É. Voigelot**, δικηγόρο,

προσφεύγων,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από την **K. Banks** και τους **J.-P. Kerpenne** και **J. Baquero Cruz**,

καθής,

με αντικείμενο προσφυγή δυνάμει του άρθρου 270 ΣΛΕΕ με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως C(2016) 1449 τελικό της Επιτροπής, της 2ας Μαρτίου 2016, σχετικά με αίτηση άρσεως της ετεροδικίας του προσφεύγοντος, καθώς και την ακύρωση, εφόσον απαιτείται, της αποφάσεως Ares(2016) 5814495 της Επιτροπής, της 5ης Οκτωβρίου 2016, με την οποία απορρίφθηκε η διοικητική ένσταση που υπέβαλε ο προσφεύγων κατά της πρώτης αποφάσεως,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους **V. Tomljenović**, πρόεδρο, **E. Bieliūnas** (εισηγητή), **A. Μαρκουλλή**, **R. Barents** και **A. Kornezov**, δικαστές,

γραμματέας: **G. Predonzani**, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 12ης Απριλίου 2018,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

Πραγματικά περιστατικά της διαφοράς

- 1 Τον Μάιο του 2012, η εταιρία Swedish Match, κατασκευάστρια προϊόντων καπνού, υπέβαλε καταγγελία ενώπιον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία περιείχε σοβαρές κατηγορίες περί εμπλοκής του John Dalli, μέλους της Επιτροπής αρμοδίου για την υγεία και την προστασία των καταναλωτών, σε απόπειρες δωροδοκίας. Κατά την καταγγέλλουσα εταιρία, ένας Μαλτέζος επιχειρηματίας, ο Silvio Zammit, χρησιμοποίησε τις σχέσεις του με τον J. Dalli προκειμένου να λάβει από την εν λόγω εταιρία και από την ένωση European Smokeless Tobacco Council (ESTOC) χρηματικό όφελος ως αντάλλαγμα για την παρέμβασή του με σκοπό να επηρεάσει, υπέρ της καπνοβιομηχανίας, μια ενδεχόμενη μελλοντική νομοθετική πρόταση για τα προϊόντα καπνού. Η καταγγελία ανέφερε ιδίως μια τηλεφωνική συνδιάλεξη που πραγματοποιήθηκε στις 29 Μαρτίου 2012 μεταξύ του γενικού γραμματέα της ESTOC και του S. Zammit, κατά τη διάρκεια της οποίας ο τελευταίος ζήτησε την πληρωμή πολύ υψηλού ποσού σε αντάλλαγμα για μια συνάντηση με τον J. Dalli, ως προκαταρκτικό στάδιο μιας πιθανής πρωτοβουλίας του υπέρ της καπνοβιομηχανίας.
- 2 Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) κίνησε διοικητική έρευνα, που καταχωρίστηκε με στοιχεία αναφοράς OF/2012/0617, σχετικά με την εν λόγω καταγγελία. Με βάση στοιχεία που συγκεντρώθηκαν κατά το πρώτο στάδιο της έρευνας, θεώρησε σκόπιμο να ζητήσει από τον γενικό γραμματέα της ESTOC να πραγματοποιήσει νέα τηλεφωνική συνδιάλεξη με τον S. Zammit, από την οποία θα μπορούσαν να προκύψουν συμπληρωματικά αποδεικτικά στοιχεία, γεγονός που θα επέτρεπε να σχεδιαστεί καλύτερα η συνέχεια της έρευνας και να επιβεβαιωθεί, ή να διαψευσθεί η αλήθεια των πραγματικών περιστατικών που αφορούσαν την καταγγελθείσα απόπειρα δωροδοκίας, καθώς και, ενδεχομένως, να προσδιοριστεί το εύρος της απόπειρας αυτής. Ο γενικός γραμματέας της ESTOC επιβεβαίωσε ότι ήταν στη διάθεση της OLAF για συνεργασία προς την κατεύθυνση αυτή.
- 3 Αυτή η δεύτερη τηλεφωνική επικοινωνία μεταξύ του S. Zammit και του γενικού γραμματέα της ESTOC πραγματοποιήθηκε στις 3 Ιουλίου 2012. Ο γενικός γραμματέας της ESTOC πραγματοποίησε την κλήση χρησιμοποιώντας, με τη συναίνεση και παρουσία του προσφεύγοντος, RQ, γενικού διευθυντή της OLAF, ένα κινητό τηλέφωνο στα γραφεία της OLAF. Η τηλεφωνική συνδιάλεξη καταγράφηκε από την OLAF και παρατίθεται στην τελική έκθεση της έρευνας, την οποία ενέκρινε η OLAF στις 15 Οκτωβρίου 2012.
- 4 Μετά την περάτωση της διοικητικής αυτής έρευνας, ο J. Dalli υπέβαλε, στις 13 Δεκεμβρίου 2012, εγκλήσεις ενώπιον του Βέλγου δικαστή, με παράσταση πολιτικής αγωγής, στο πλαίσιο των οποίων επικαλούνταν ιδίως την παράνομη υποκλοπή τηλεφωνικής συνδιαλέξεως. Οι εγκλήσεις αυτές είχαν ως συνέπεια ένας πρώτος Βέλγος ανακριτής να ζητήσει από την Επιτροπή, με έγγραφο της 19ης Μαρτίου 2013, την άρση του απαραβίαστου των αρχείων που είχαν σχέση με τα πραγματικά περιστατικά τα οποία αποτελούσαν αντικείμενο της έρευνας καθώς και την άρση του καθήκοντος εχεμύθειας των υπαλλήλων που συμμετείχαν στην εν λόγω έρευνα. Στις 21 Νοεμβρίου 2013, ο γενικός διευθυντής της OLAF απάντησε καταφατικά ως προς την άρση του καθήκοντος εχεμύθειας των μελών της ομάδας έρευνας της OLAF και του προϊσταμένου μονάδας της.
- 5 Με έγγραφο της 21ης Νοεμβρίου 2014 και της 6ης Φεβρουαρίου 2015 αντίστοιχα, ο πρώτος ανακριτής καθώς και ένας δεύτερος ανακριτής που διαδέχθηκε τον πρώτο απευθύνθηκαν στην Επιτροπή ζητώντας, στο πλαίσιο δικαστικής έρευνας που σκοπούσε να αποδειχθεί αν ενδεχομένως διεξήχθη παράνομη υποκλοπή τηλεφωνικής συνδιαλέξεως, την άρση ετεροδικίας τεσσάρων υπαλλήλων της OLAF, μεταξύ των οποίων και του προσφεύγοντος, ενόψει της εξετάσεώς τους ως

κατηγορουμένων. Απαντώντας στα έγγραφα αυτά, συγκεκριμένα δε με τα έγγραφα της 19ης Δεκεμβρίου 2014 και της 3ης Μαρτίου 2015, η Επιτροπή ζήτησε την παροχή λεπτομερέστερων εξηγήσεων, που θα της επέτρεπαν να αποφανθεί έχοντας πλήρη γνώση της υποθέσεως.

6. Εν συνεχεία, επιλήφθηκε της υποθέσεως η ομοσπονδιακή εισαγγελία του Βελγίου και, με έγγραφο της 23ης Ιουνίου 2015 (στο εξής: έγγραφο της 23ης Ιουνίου 2015), επανέλαβε το αίτημα για άρση της ετεροδικίας, το οποίο εν τω μεταξύ είχε περιοριστεί στον προσφεύγοντα. Ο Βέλγος ομοσπονδιακός εισαγγελέας παρέθεσε ορισμένα στοιχεία τα οποία, κατ' αυτόν, αποδείκνυαν ότι στο πλαίσιο της διεξαχθείσας από την OLAF έρευνας ανέκυψαν ενδείξεις παράνομης υποκλοπής τηλεφωνικής συνδιαλέξεως, η οποία ήταν ποινικώς κολάσιμη. Συναφώς, αναφέρθηκε, ιδίως, σε μια μαρτυρία του γενικού γραμματέα της ESTOC ενώπιον των βελγικών δικαστικών αρχών, σύμφωνα με την οποία η OLAF είχε καταγράψει, στο γραφείο του προσφεύγοντος, μια τηλεφωνική συνδιάλεξη μεταξύ του εν λόγω γενικού γραμματέα και του S. Zammit, εν αγνοία του τελευταίου. Επιπλέον, κατά την εν λόγω τηλεφωνική συνδιάλεξη η συσκευή είχε τεθεί σε ανοικτή ακρόαση, έτσι ώστε να μπορούν να την ακούσουν όλοι όσοι ήταν εκεί παρόντες.

Η προσβαλλόμενη απόφαση

7. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 2 Μαρτίου 2016, την απόφαση C(2016) 1449 τελικό σχετικά με αίτηση άρσεως της ετεροδικίας του προσφεύγοντος (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση). Με την απόφαση αυτή, η Επιτροπή ήρε εν μέρει την ετεροδικία του προσφεύγοντος, σύμφωνα με το άρθρο 17, δεύτερο εδάφιο, του πρωτοκόλλου αριθ. 7 περί των προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2010, C 83, σ. 266), ήτοι όσον αφορά τους πραγματικούς ισχυρισμούς σχετικά με την υποκλοπή της μνημονευθείσας στο έγγραφο της 23ης Ιουνίου 2015 τηλεφωνικής συνδιαλέξεως, απορρίπτοντας την αίτηση άρσεως της ετεροδικίας όσον αφορά τους λοιπούς ισχυρισμούς.
8. Στο αιτιολογικό της προσβαλλομένης αποφάσεως, αφενός, η Επιτροπή επισήμανε ότι το άρθρο 17 του πρωτοκόλλου αριθ. 7 την υποχρεώνει να βεβαιωθεί ότι η άρση της ασυλίας δεν θα είναι επιζήμια για τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ειδικότερα, ότι δεν θα βλάψει την ανεξαρτησία και την καλή λειτουργία των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, πρόκειται για το μοναδικό ουσιαστικό κριτήριο για την απόρριψη αιτήσεως άρσεως της ασυλίας. Στην αντίθετη περίπτωση, η ασυλία πρέπει να αίρεται συστηματικά, καθόσον το πρωτόκολλο αριθ. 7 δεν επιτρέπει στα θεσμικά όργανα της Ένωσης να ασκούν έλεγχο όσον αφορά τον βάσιμο ή τον δίκαιο χαρακτήρα της εθνικής δικαστικής διαδικασίας στην οποία ερείδεται η αίτηση.
9. Αφετέρου, η Επιτροπή υπογράμμισε, στην αιτιολογική σκέψη 10 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι έπρεπε να ληφθεί υπόψη το όλως ιδιαίτερο νομικό πλαίσιο που διέπει τις έρευνες της OLAF. Συγκεκριμένα, με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 248, σ. 1), ο ενωσιακός νομοθέτης ανέθεσε στην OLAF τις εξουσίες διενέργειας ερευνών που η τελευταία, καίτοι υπαγόμενη στην Επιτροπή, ασκεί τελώντας σε πλήρη ανεξαρτησία, ακόμη και έναντι της ίδιας της Επιτροπής. Αυτό το ειδικό κανονιστικό πλαίσιο υποχρεώνει την Επιτροπή να βεβαιωθεί ότι, δεχόμενη μια αίτηση άρσεως της ασυλίας, δεν παρακωλύει την ανεξαρτησία και την καλή λειτουργία της OLAF ως ανεξάρτητου οργανισμού της Ένωσης για την έρευνα κατά της απάτης, άλλως διατρέχει τον κίνδυνο να επικριθεί από τον δικαστή της Ένωσης κατόπιν της ασκήσεως προσφυγής από τον ενδιαφερόμενο υπάλληλο, βάσει του άρθρου 17, παράγραφος 3, του κανονισμού 883/2013.

- 10 Η Επιτροπή συνέχισε, στην αιτιολογική σκέψη 11 της προσβαλλομένης αποφάσεως, εκθέτοντας ότι θα μπορούσε να άρει την ετεροδικία του γενικού διευθυντή της OLAF μόνον εάν ενημερωνόταν, με επαρκή σαφήνεια και ακρίβεια, για τους λόγους για τους οποίους η αιτούσα δικαστική αρχή θεωρούσε ότι οι κατ' αυτού διατυπωθείσες κατηγορίες θα μπορούσαν, ενδεχομένως, να δικαιολογήσουν την εξέτασή του ως κατηγορουμένου. Διαφορετικά κάθε πρόσωπο, το οποίο αφορά μια έρευνα της OLAF θα μπορούσε, διατυπώνοντας προδήλως αβάσιμες κατηγορίες κατά του γενικού διευθυντή της OLAF, να επιτύχει την παράλυση της λειτουργίας του εν λόγω οργανισμού, γεγονός που θα ήταν αντίθετο προς τα συμφέροντα της Ένωσης. Εν προκειμένω, όσον αφορά τις κατηγορίες περί παράνομων υποκλοπών τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, η Επιτροπή θεώρησε ότι, κατόπιν του εγγράφου της 23ης Ιουνίου 2015, διέθετε πλέον πολύ σαφείς και ακριβείς ενδείξεις από τις οποίες προέκυπτε ότι η αιτούσα δικαστική αρχή μπορούσε εύλογα, και σε κάθε περίπτωση χωρίς να ενεργεί κατά τρόπο αυθαίρετο ή καταχρηστικό, να θεωρήσει ότι οι κατά του προσφεύγοντος διατυπωθείσες κατηγορίες δικαιολογούσαν τη συνέχιση της εις βάρος του ανακριτικής διαδικασίας. Στην περίπτωση αυτή, η απόρριψη του αιτήματος για άρση της ετεροδικίας του προσφεύγοντος θα αντέκειτο στην αρχή της καλόπιστης συνεργασίας με τις εθνικές αρχές. Επομένως η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να δεχθεί την αίτηση άρσεως της ετεροδικίας όσον αφορά τις εν λόγω κατηγορίες.
- 11 Εντούτοις η Επιτροπή επισήμανε, στην αιτιολογική σκέψη 14 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο προσφεύγων απήλαυε του τεκμηρίου αθωότητας και ότι η απόφαση για την άρση της ετεροδικίας του δεν ενείχε καμία κρίση ως προς το βάσιμο των εις βάρος του κατηγοριών ούτε ως προς τον δίκαιο χαρακτήρα της κινηθείσας εθνικής διαδικασίας. Επιπροσθέτως, υπογράμμισε, στην αιτιολογική σκέψη 15 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο προσφεύγων edικαιούτο να ζητήσει από την Επιτροπή νομική αρωγή βάσει του άρθρου 24, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΚΥΚ), για την κάλυψη των δικαστικών εξόδων και της δικηγορικής αμοιβής, στην περίπτωση που η διεξαχθείσα εις βάρος του ανάκριση από τις βελγικές αρχές θα κατέληγε σε στάδια της διαδικασίας που θα συνεπάγονταν δαπάνες.
- 12 Με το άρθρο 1, παράγραφος 1, της προσβαλλομένης αποφάσεως η Επιτροπή αποφάσισε λοιπόν να άρει την ετεροδικία του προσφεύγοντος όσον αφορά αποκλειστικά τους πραγματικούς ισχυρισμούς που αφορούσαν την παρακολούθηση της πραγματοποιηθείσας την 3η Ιουλίου 2012 τηλεφωνικής συνδιαλέξεως. Αντίθετα, με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, απέρριψε την αίτηση όσον αφορά τους λοιπούς πραγματικούς ισχυρισμούς.

Τα μεταγενέστερα της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως πραγματικά περιστατικά

- 13 Η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα στις 11 Μαρτίου 2016.
- 14 Τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2016, η Επιτροπή προέβη σε δημόσιες δηλώσεις στις οποίες επανέλαβε ότι ο προσφεύγων συνέχιζε να χαίρει της εμπιστοσύνης της και να απολαύει του τεκμηρίου αθωότητας. Επίσης, υπογράμμισε δημοσίως ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν επηρέαζε ούτε τη λειτουργία της OLAF ούτε το κύρος του προσφεύγοντος ως γενικού διευθυντή της OLAF.
- 15 Εξάλλου, κατόπιν αιτήσεως του προσφεύγοντος, η Επιτροπή του χορήγησε, από 1ης Απριλίου 2016, την προβλεπόμενη από το άρθρο 24, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ αρωγή για την αμοιβή δικηγόρου στο πλαίσιο των διώξεων που κίνησαν εις βάρος του οι βελγικές αρχές.
- 16 Τέλος, με έγγραφο της 12ης Απριλίου 2016, η βελγική ομοσπονδιακή εισαγγελία ζήτησε από την Επιτροπή την άρση του καθήκοντος εχεμύθειας του προσφεύγοντος προκειμένου να τον εξετάσει. Με έγγραφο της 28ης Απριλίου 2016, η Επιτροπή έκανε δεκτό το εν λόγω αίτημα.
- 17 Εξάλλου, στις 10 Ιουνίου 2016, ο προσφεύγων υπέβαλε διοικητική ένσταση κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως, βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ.

- 18 Η εν λόγω διοικητική ένσταση απορρίφθηκε με την απόφαση Ares(2016) 5814495 της αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής (ΑΔΑ) της Επιτροπής της 5ης Οκτωβρίου 2016 (στο εξής: απόφαση της ΑΔΑ).

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 19 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 17 Ιανουαρίου 2017 ο προσφεύγων άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.
- 20 Με έγγραφο της 8ης Φεβρουαρίου 2017, η Επιτροπή ζήτησε την αναστολή της διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 69, στοιχείο δ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, έως την οριστική επίλυση της διαφοράς στην υπόθεση που πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό T-251/16, Γενικός Διευθυντής της OLAF κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- 21 Στις 16 Μαρτίου 2017, αφού άκουσε τον προσφεύγοντα, ο πρόεδρος του εβδόμου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου, απέρριψε την αίτηση αναστολής.
- 22 Κατόπιν προτάσεως του εβδόμου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 28 του Κανονισμού Διαδικασίας, να παραπέμψει την υπόθεση ενώπιον πενταμελούς τμήματος.
- 23 Ο προσφεύγων ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·
 - εφόσον απαιτείται, να ακυρώσει την απόφαση της ΑΔΑ·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 24 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή·
 - να καταδικάσει τον προσφεύγοντα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

- 25 Προς στήριξη της προσφυγής του, ο προσφεύγων προβάλλει πέντε λόγους ακυρώσεως, αφορώντες, ο πρώτος, παράβαση του άρθρου 23 του ΚΥΚ και του άρθρου 17, δεύτερο εδάφιο, του πρωτοκόλλου αριθ. 7 καθώς και πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά την άρση της ετεροδικίας, ο δεύτερος, παράβαση του άρθρου 24 του ΚΥΚ και του καθήκοντος μέριμνας, ο τρίτος, παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, ο τέταρτος, παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και, ο πέμπτος, την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.
- 26 Η Επιτροπή είχε αρχικά θέσει ζήτημα παραδεκτού της προσφυγής λόγω, πρώτον, της εκκρεμοδικίας της υποθέσεως που πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό T-251/16 και, δεύτερον, λόγω ελλείψεως βλαπτικής πράξεως.
- 27 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή δήλωσε ότι παραιτείται από τον πρώτο λόγο απαραδέκτου που αφορά την ένσταση εκκρεμοδικίας λόγω της δίκης που αφορά την παύση του προσφεύγοντος από τα καθήκοντα του γενικού διευθυντή της OLAF, παραίτηση που σημειώθηκε στα πρακτικά της επ' ακροατηρίου συζήτησεως.

28 Υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να οριοθετηθεί το αντικείμενο της προσφυγής πριν εξετάσει, πρώτον, τον δεύτερο λόγο απαραδέκτου που προβάλλει η Επιτροπή, ο οποίος αφορά την έλλειψη βλαπτικής πράξεως και, δεύτερον, την ουσία της υποθέσεως αποφαινόμενο καταρχάς, στο πλαίσιο αυτό, επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.

Επί του αντικειμένου της προσφυγής

29 Με το δεύτερο αίτημά του, ο προσφεύγων ζητεί την ακύρωση, εφόσον απαιτείται, της αποφάσεως της ΑΔΑ.

30 Κατά πάγια νομολογία όμως, το αίτημα που στρέφεται κατά της απορρίψεως διοικητικής ενστάσεως έχουν ως αποτέλεσμα ότι υποβάλλεται στην κρίση του δικαστή η πράξη κατά της οποίας ασκήθηκε η διοικητική ένσταση και, για τον λόγο αυτόν, το εν λόγω αίτημα δεν έχει αυτοτελές περιεχόμενο. Συνεπώς, κρίνεται ότι το δεύτερο αίτημα, που σκοπεύει στην ακύρωση της αποφάσεως της ΑΔΑ, και το πρώτο αίτημα, που σκοπεύει στην ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, έχουν το ίδιο αντικείμενο (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 20ής Νοεμβρίου 2007, Ianniello κατά Επιτροπής, Τ-205/04, ΕΥ:Τ:2007:346, σκέψη 27 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

31 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι πρέπει να θεωρηθεί ότι η υπό κρίση προσφυγή ακυρώσεως βάλλει μόνον κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως.

Επί του παραδεκτού της προσφυγής

32 Προς στήριξη του δεύτερου λόγου απαραδέκτου, που αφορά την έλλειψη βλαπτικής πράξεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου αριθ. 7 δεν παρέχει στους υπαλλήλους της Ένωσης ατομικό δικαίωμα ετεροδικίας. Πράγματι, το γράμμα, η οικονομία και ο σκοπός του άρθρου 17 του εν λόγω πρωτοκόλλου δεν επιτρέπουν, κατά τα φαινόμενα, μια τέτοια ερμηνεία.

33 Προσθέτει ότι, ως προς τον υπάλληλο, η απόφαση για την άρση της ετεροδικίας του συνιστούσε, το πολύ, προπαρασκευαστική πράξη η οποία απλώς καθιστούσε δυνατή την ομαλή συνέχιση της εθνικής διαδικασίας. Μόνον η αμετάκλητη εθνική ποινική απόφαση θα μπορούσε να έχει, σε περίπτωση καταδίκης, επίδραση στη νομική κατάσταση του υπαλλήλου.

34 Τέλος, η Επιτροπή θεωρεί ότι η απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 2010, Α και G κατά Επιτροπής (F-124/05 και F-96/06, ΕΥ:F:2010:2), στην οποία δηλώνεται ότι η άρση της ετεροδικίας του υπαλλήλου συνιστά πράξη βλαπτική για τον ενδιαφερόμενο μόνιμο ή μη μόνιμο υπάλληλο, αποτελεί μεμονωμένη απόφαση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης, η οποία δεν επικυρώθηκε από το Γενικό Δικαστήριο ή από το Δικαστήριο.

35 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι από τη νομολογία προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, στο μέτρο που ήρε την ετεροδικία του, είναι βλαπτική γι' αυτόν πράξη, κατά της οποίας μπορεί να ασκήσει διοικητική ένσταση και εν συνεχεία προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

36 Πρέπει να υπομνησθεί ότι συνιστούν βλαπτικές για έναν υπάλληλο πράξεις τα μέτρα που παράγουν υποχρεωτικά έννομα αποτελέσματα τα οποία μπορούν να επηρεάσουν απευθείας και άμεσα τα συμφέροντα του ενδιαφερομένου, μεταβάλλοντας ουσιαδώς τη νομική του κατάσταση (βλ. απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 2016, Alsteens κατά Επιτροπής, Τ-328/15 Ρ, μη δημοσιευθείσα, ΕΥ:Τ:2016:671, σκέψη 113 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 37 Μολονότι τα προνόμια και οι ασυλίες που αναγνωρίζονται υπέρ της Ένωσης από το πρωτόκολλο αριθ. 7 έχουν απλώς λειτουργικό χαρακτήρα, καθόσον αποσκοπούν στην αποφυγή παρακωλύσεως της λειτουργίας και περιορισμού της ανεξαρτησίας της Ένωσης, εντούτοις γεγονός είναι ότι αναγνωρίστηκαν ρητώς υπέρ των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθώς και υπέρ των μονίμων και μη μονίμων υπαλλήλων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Το γεγονός ότι τα προνόμια και οι ασυλίες προβλέπονται προς το δημόσιο συμφέρον της Ένωσης δικαιολογεί την παρεχόμενη στα θεσμικά όργανα εξουσία να αίρουν, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο, την ασυλία, πλην όμως δεν σημαίνει ότι τα συγκεκριμένα προνόμια και οι ασυλίες παραχωρούνται αποκλειστικώς στην Ένωση και όχι στους μονίμους υπαλλήλους της, στο λοιπό προσωπικό και στα μέλη του Κοινοβουλίου. Το πρωτόκολλο δημιουργεί, συνεπώς, ένα ατομικό δικαίωμα υπέρ των ενδιαφερομένων, του οποίου ο σεβασμός εξασφαλίζεται από το σύστημα δικαστικής προστασίας που καθιερώνει η Συνθήκη (βλ. απόφαση της 17ης Ιανουαρίου 2013, Gollnisch κατά Κοινοβουλίου, T-346/11 και T-347/11, EU:T:2013:23, σκέψη 58 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 38 Η προβλεπόμενη από το άρθρο 11 του πρωτοκόλλου αριθ. 7 ετεροδικία προστατεύει τους μονίμους και μη μονίμους υπαλλήλους από διώξεις εκ μέρους των αρχών των κρατών μελών για πράξεις στις οποίες προέβησαν υπό την επίσημη ιδιότητά τους. Συνεπώς, μια απόφαση περί άρσεως της ετεροδικίας μονίμου ή μη μονίμου υπαλλήλου μεταβάλλει τη νομική του κατάσταση εκ του γεγονότος και μόνον της καταργήσεως αυτής της προστασίας, υπάγοντάς τον εκ νέου στο κοινό δίκαιο των κρατών μελών και εκθέτοντάς τον με τον τρόπο αυτόν, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε εκτελεστική διάταξη, σε μέτρα, ιδίως, κρατήσεως και δικαστικής διώξεώς του, τα οποία προβλέπονται από το κοινό αυτό δίκαιο (βλ. απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 2010, A και G κατά Επιτροπής, F-124/05 και F-96/06, EU:F:2010:2, σκέψη 231 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 39 Η επαφιέμενη στις εθνικές αρχές διακριτική ευχέρεια, μετά την άρση της ετεροδικίας, ως προς τη συνέχιση ή την παύση της διώξεως που ασκήθηκε κατά μονίμου ή μη μονίμου υπαλλήλου δεν ασκεί επιρροή ως προς το ζήτημα αν η νομική κατάστασή του επηρεάζεται άμεσα, καθόσον τα αποτελέσματα που συνδέονται με την απόφαση περί άρσεως της ετεροδικίας περιορίζονται στην κατάργηση της προστασίας της οποίας αυτός απήλαυε λόγω της ιδιότητάς του ως μονίμου υπαλλήλου, ή μη μονίμου, δεδομένου ότι δεν απαιτούν κανένα συμπληρωματικό μέτρο εφαρμογής (βλ. απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 2010, A και G κατά Επιτροπής, F-124/05 και F-96/06, EU:F:2010:2, σκέψη 232 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 40 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η απόφαση με την οποία η Επιτροπή ήρε την ετεροδικία του προσφεύγοντος συνιστά βλαπτική γι' αυτόν πράξη.
- 41 Το συμπέρασμα αυτό δεν κλονίζεται από τα επιχειρήματα της Επιτροπής.
- 42 Πρώτον, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της Επιτροπής ότι η απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1960, Humblet κατά Βελγίου (6/60-IMM, EU:C:1960:48), που αφορούσε την απαλλαγή των μονίμων ή μη μονίμων υπαλλήλων της Ένωσης από κάθε εθνικό φόρο επί των αποδοχών, μισθών και λοιπών αμοιβών που καταβάλλει η Ένωση, δεν επιβεβαιώνει ότι ένας υπάλληλος της Ένωσης μπορεί να προσβάλει δικαστικά την απόφαση με την οποία το θεσμικό όργανο ήρε την ετεροδικία του. Πράγματι, στην εν λόγω απόφαση, το Δικαστήριο έκρινε ότι προσφυγή ερειδόμενη στο άρθρο 16 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ), της 18ης Απριλίου 1951, είχε ως σκοπό την προστασία των προνομίων και ασυλιών που προέβλεπε το εν λόγω πρωτόκολλο χωρίς διάκριση μεταξύ των διαφόρων προνομίων και ασυλιών που χορηγούνται στους μονίμους ή μη μονίμους υπαλλήλους της Ένωσης. Επισήμανε έτσι, κατά τρόπο γενικό, ότι, μολονότι τα προνόμια και οι ασυλίες παραχωρούνται «αποκλειστικά προς το συμφέρον της Κοινότητας», εντούτοις δεν πρέπει να παραγνωρίζεται το γεγονός ότι παρασχέθηκαν ρητώς «στους υπαλλήλους των θεσμικών οργάνων της Κοινότητας». Τέλος, έκρινε ότι το ίδιο το πρωτόκολλο και όχι κάποιο άρθρο αυτού δημιουργεί ατομικό δικαίωμα υπέρ των προσώπων τα οποία αφορά.

Συνεπώς, από κανένα στοιχείο της απόφασεως αυτής δεν μπορεί να συναχθεί ότι συντρέχει λόγος διαφορετικής μεταχειρίσεως των διαφόρων κατηγοριών προνομίων και ασυλιών που παραχωρούνται στους μονίμους ή μη μονίμους υπαλλήλους της Ένωσης.

- 43 Δεύτερον, όσον αφορά την απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2008, Mote κατά Κοινοβουλίου (T-345/05, EU:T:2008:440), μολονότι αληθεύει ότι, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, η εν λόγω απόφαση αφορούσε την κατάσταση ενός μέλους του Κοινοβουλίου και όχι ενός υπαλλήλου, εντούτοις γεγονός παραμένει ότι, με την απόφαση εκείνη, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε ακριβώς να εφαρμόσει κατ' αναλογία τη λύση που δόθηκε με την απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1960, Humblot κατά Βελγίου (6/60-IMM, EU:C:1960:48), ενώ η τελευταία αυτή απόφαση αφορούσε υπάλληλο. Συνεπώς, είναι νόμω αβάσιμο το επιχείρημα της Επιτροπής ότι δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστεί στην υπό κρίση υπόθεση, κατ' αναλογία, η απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2008, Mote κατά Κοινοβουλίου (T-345/05, EU:T:2008:440).
- 44 Τρίτον και τέλος, απλώς και μόνον το γεγονός ότι η απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 2010, A και G κατά Επιτροπής (F-124/05 και F-96/06, EU:F:2010:2), είναι πράγματι το μοναδικό δικαστικό προηγούμενο που αφορά συγχρόνως την ετεροδικία και τους υπαλλήλους, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, δεν αρκεί για να αγνοηθούν οι αρχές που διατυπώθηκαν με την απόφαση αυτή. Δεδομένου ότι απορρίφθηκαν τα άλλα επιχειρήματα που προέβαλε η Επιτροπή προκειμένου να συναχθεί το συμπέρασμα ότι μια απόφαση για την άρση της ετεροδικίας δεν είναι βλαπτική πράξη, δεν συντρέχει λόγος αποκλίσεως από την απόφαση αυτή.
- 45 Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση απαραδέκτου της Επιτροπής, η οποία βασίζεται στο ότι οι αποφάσεις για την άρση της ετεροδικίας δεν είναι βλαπτικές για τους μονίμους ή μη μονίμους υπαλλήλους επειδή ουδόλως μεταβάλλουν τη νομική τους κατάσταση.

Επί της ουσίας

- 46 Προς στήριξη του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, ο προσφεύγων προβάλλει τρεις αιτιάσεις, στηριζόμενες, η πρώτη, σε προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως, η δεύτερη, σε παράβαση του τεκμηρίου αθωότητας και του καθήκοντος αμεροληψίας και, η τρίτη σε παράβαση του καθήκοντος επιμέλειας.
- 47 Πρέπει να εξεταστεί η πρώτη αιτίαση που στηρίζεται σε προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως.
- 48 Συναφώς, ο προσφεύγων προσάπτει στην Επιτροπή, ότι δεν τον άκουσε πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης απόφασεως, ενώ πρόκειται για βλαπτική γι αυτόν πράξη και ενώ έπρεπε να τον ακούσει, σύμφωνα με το άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο α', του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 49 Υπογραμμίζει ότι η Επιτροπή επικαλείται, εσφαλμένα, την προστασία της μυστικότητας της ανακρίσεως για να δικαιολογήσει το ότι δεν τον άκουσε ενώ, αφενός, η Επιτροπή τον είχε ενημερώσει ότι είχε υποβληθεί αίτηση άρσεως της ετεροδικίας και, αφετέρου, δεν ήταν δυνατόν να υπάρξει παραβίαση της μυστικότητας της ανακρίσεως καθόσον τα πραγματικά περιστατικά για τα οποία θα μπορούσε να είχε δώσει εξηγήσεις είχαν δημοσιοποιηθεί από τον J. Dalli ή ακόμη και από τις βελγικές δικαστικές αρχές.
- 50 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η εθνική υπόθεση υπέκειτο στη μυστικότητα της ανακρίσεως και ότι κάθε παραβίαση της εν λόγω μυστικότητας μπορούσε να τιμωρηθεί σύμφωνα με το άρθρο 458 του βελγικού Ποινικού Κώδικα, και έτσι δεν μπορούσε να ακούσει τον προσφεύγοντα πριν από τη λήψη της αποφάσεως της χωρίς να παραβιάσει το εφαρμοστέο εθνικό ποινικό δίκαιο. Ωστόσο, η Επιτροπή αναφέρει ότι ρώτησε τις αρμόδιες εθνικές αρχές εάν ήταν δυνατόν να διαβιβάσει στους

ενδιαφερόμενους υπαλλήλους και, τουλάχιστον, στον γενικό διευθυντή της OLAF πληροφορίες που περιείχονταν στο έγγραφο της αιτήσεως άρσεως της ετεροδικίας, αλλά έλαβε κατηγορηματική άρνηση από τον δεύτερο ανακριτή.

- 51 Κατά την Επιτροπή, η διαρροή πληροφοριών στον Τύπο στην οποία αναφέρεται ο προσφεύγων καθώς και η παλαιότητα των πραγματικών περιστατικών ή η μεταγενέστερη κοινοποίηση των εν λόγω πληροφοριών στον προσφεύγοντα, μετά από άδεια των βελγικών αρχών, ουδόλως επηρεάζουν την ανάλυση αυτή. Πράγματι, δεδομένου ότι εξακολουθούσε να ισχύει η επιβαλλόμενη από τις βελγικές αρχές μυστικότητα της ανακρίσεως, ο προσφεύγων δεν θα μπορούσε να προβάλει λυσιτελώς την άποψή του χωρίς να του διαβιβάσει η Επιτροπή τα διάφορα έγγραφα που αντηλλάγησαν κατά τη διαδικασία.
- 52 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, και ιδίως του δικαιώματος ακροάσεως, σε κάθε διαδικασία η οποία κινείται κατά πρόσωπου και η οποία είναι ικανή να καταλήξει σε βλαπτική για το πρόσωπο αυτό πράξη συνιστά θεμελιώδη αρχή του δικαίου της Ένωσης και πρέπει να διασφαλίζεται, ακόμη και ελλείψει οποιασδήποτε ρυθμίσεως σχετικά με την εν λόγω διαδικασία. Η αρχή αυτή κατοχυρώνεται, εξάλλου, στο άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο α', του Χάρτη (βλ. απόφαση της 17ης Ιανουαρίου 2013, Gollnisch κατά Κοινοβουλίου, T-346/11 και T-347/11, EU:T:2013:23 σκέψη 175 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 53 Βάσει της αρχής αυτής, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να έχει τη δυνατότητα, πριν από την έκδοση της αποφάσεως που τον αφορά, να προβάλει λυσιτελώς την άποψή του επί της αλήθειας και της κρισιμότητας των πραγματικών περιστατικών βάσει των οποίων ελήφθη η απόφαση αυτή (βλ. απόφαση της 17ης Ιανουαρίου 2013, Gollnisch κατά Κοινοβουλίου, T-346/11 και T-347/11, EU:T:2013:23, σκέψη 176 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 54 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, σύμφωνα με τις αρχές αυτές, δεν μπορεί να ληφθεί απόφαση βάσει πραγματικών στοιχείων και περιστάσεων επί των οποίων ο ενδιαφερόμενος δεν ήταν σε θέση να προβάλει λυσιτελώς την άποψή του πριν από την έκδοση της εν λόγω αποφάσεως (βλ. απόφαση της 17ης Ιανουαρίου 2013, Gollnisch κατά Κοινοβουλίου, T-346/11 και T-347/11, EU:T:2013:23, σκέψη 177).
- 55 Εντούτοις, κατά επίσης πάγια νομολογία, τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, δεν αποτελούν απόλυτα προνόμια, αλλά μπορούν να υπόκεινται περιορισμούς, υπό την προϋπόθεση ότι οι περιορισμοί αυτοί ανταποκρίνονται πράγματι σε σκοπούς γενικού συμφέροντος τους οποίους επιδιώκει το επίμαχο μέτρο και δεν αποτελούν, υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου σκοπού, υπέρμετρη και επαχθή επέμβαση που θα προσέβαλε την ίδια την ουσία των διασφαλιζόμενων κατ' αυτόν τον τρόπο δικαιωμάτων (βλ. απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2014, Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, σκέψη 43 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 56 Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο και να σέβεται το βασικό περιεχόμενο του επίμαχου θεμελιώδους δικαιώματος. Επιπλέον, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, ο εν λόγω περιορισμός επιτρέπεται να επιβάλλεται μόνον εφόσον είναι αναγκαίος και ανταποκρίνεται πραγματικά σε σκοπούς γενικού συμφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση.
- 57 Στην υπό κρίση υπόθεση, δεν αμφισβητείται από τους διαδίκους, όπως προκύπτει τόσο από τα δικόγραφα τους όσο και από την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι η Επιτροπή δεν άκουσε τον προσφεύγοντα πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Συνεπώς πρέπει να ελεγχθεί εάν ο επίμαχος στην παρούσα υπόθεση περιορισμός του δικαιώματος ακροάσεως προβλέπεται από τον νόμο, αν ανταποκρίνεται πραγματικά σε σκοπούς γενικού συμφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση και αν είναι αναγκαίος και ανάλογος προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, ενώ παράλληλα πρέπει να έχει γίνει σεβαστό το βασικό περιεχόμενο του δικαιώματος ακροάσεως.

- 58 Η Επιτροπή δικαιολόγησε το γεγονός ότι ο προσφεύγων δεν ακούστηκε πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως επικαλούμενη την ανάγκη τηρήσεως της μυστικότητας της ανακρίσεως, όπως είχαν απαιτήσει οι βελγικές αρχές. Συναφώς, η Επιτροπή αναφέρεται στο άρθρο 458 του βελγικού Ποινικού Κώδικα, το οποίο αναφέρει και ο Βέλγος ανακριτής στο έγγραφό του της 21ης Νοεμβρίου 2014 (σχετικά με την πρώτη αίτηση άρσεως της ετεροδικίας).
- 59 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η μυστικότητα της ανακρίσεως, στα κράτη μέλη όπου προβλέπεται, είναι αρχή δημοσίας τάξεως η οποία σκοπεί όχι μόνο στην προστασία των ερευνών, προκειμένου να αποφευχθούν δόλιες συνεννοήσεις καθώς και απόπειρες αποκρύψεως αποδείξεων και ενδείξεων, αλλά και στην προστασία των υπόπτων ή των κατηγορουμένων των οποίων η ενοχή δεν έχει αποδειχθεί.
- 60 Ως εκ τούτου, η παράλειψη ακροάσεως του ενδιαφερομένου μπορεί να δικαιολογείται αντικειμενικώς από τη μυστικότητα της ανακρίσεως, ο τρόπος διεξαγωγής της οποίας προβλέπεται από τον νόμο, και στο μέτρο που η παράλειψη αυτή είναι αναγκαία και ανάλογη προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, ήτοι την προσήκουσα διεξαγωγή της ποινικής διαδικασίας.
- 61 Στην υπό κρίση υπόθεση, το άρθρο 57, παράγραφος 1, και το άρθρο 61ter, παράγραφος 1, του βελγικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας θεσπίζουν την αρχή της μυστικότητας της ανακρίσεως, ενώ παράλληλα διευκρινίζουν ότι εξαιρέσεις από την εν λόγω αρχή προβλέπονται από τον νόμο.
- 62 Συνεπώς, δεν δύναται να προσαφθεί στην Επιτροπή, λαμβανομένης υπόψη της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, ΣΕΕ και κατά την οποία η Ένωση και τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τα εκ των Συνθηκών καθήκοντα βάσει αμοιβαίου σεβασμού και αμοιβαίας συνεργασίας, το ότι έλαβε υπόψη τη μυστικότητα της ανακρίσεως όπως αυτή προβλέπεται από τις εθνικές διατάξεις που μνημονεύονται στη σκέψη 61 ανωτέρω.
- 63 Κατά συνέπεια, η παράλειψη της προηγούμενης ακροάσεως του ενδιαφερομένου προσώπου μπορεί, κατ' αρχήν, να δικαιολογείται αντικειμενικώς από τη μυστικότητα της ανακρίσεως σύμφωνα με το άρθρο 52 του Χάρτη.
- 64 Εξάλλου, πρέπει να εξεταστεί εάν η παράλειψη αυτή είναι αναγκαία και ανάλογη προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, ήτοι τη διαφύλαξη της μυστικότητας της ανακρίσεως, και, εν τέλει, την προσήκουσα διεξαγωγή της ποινικής διαδικασίας.
- 65 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι, κατά γενικό κανόνα, η μη ακρόαση του ενδιαφερομένου πριν από την άρση της ασυλίας του είναι ικανή να διασφαλίσει τη μυστικότητα της ανακρίσεως.
- 66 Εντούτοις, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι, εάν, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, μια εθνική αρχή αντιτίθεται στη γνωστοποίηση στον ενδιαφερόμενο της ακριβούς και πλήρους αιτιολογίας στην οποία θεμελιώνεται η αίτηση άρσεως της ασυλίας, επικαλούμενη λόγους αναγόμενους στη μυστικότητα της ανακρίσεως, η Επιτροπή οφείλει, σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές, σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, να εφαρμόσει μέτρα που σκοπούν στον συμβιβασμό μεταξύ, αφενός, της εύλογης ανάγκης προστασίας της μυστικότητας της ανακρίσεως και, αφετέρου, της ανάγκης διασφαλίσεως επαρκούς προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων του πολίτη, όπως το δικαίωμα ακροάσεως (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 4ης Ιουνίου 2013, ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, σκέψη 57).
- 67 Πράγματι, δεδομένου ότι η Επιτροπή υποχρεούται να σέβεται το δικαίωμα ακροάσεως όταν εκδίδει βλαπτική πράξη, οφείλει να διερωτηθεί με τη μεγαλύτερη δυνατή προσοχή ως προς τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να συμβιβάσει τον σεβασμό του εν λόγω δικαιώματος του ενδιαφερομένου με τους θεμιτούς λόγους τους οποίους επικαλούνται οι εθνικές αρχές. Αυτή η στάθμιση επιτρέπει να διασφαλιστούν τόσο η προστασία των δικαιωμάτων τα οποία η έννομη τάξη της Ένωσης απονέμει στους μονίμους ή μη μονίμους υπαλλήλους της Ένωσης και, συνακόλουθα, τα συμφέροντα της

Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 17, δεύτερο εδάφιο, του πρωτοκόλλου αριθ. 7, όσο και η αποτελεσματική και ομαλή διεξαγωγή των εθνικών ποινικών διαδικασιών, τηρουμένης της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας.

- 68 Συναφώς, πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι διατάξεις οι οποίες, στις εθνικές ποινικές νομοθεσίες, εμποδίζουν τη γνωστοποίηση σε ορισμένα πρόσωπα πράξεων της ποινικής διαδικασίας μπορούν να αντισταχθούν στην Επιτροπή στο μέτρο που οι ίδιοι αυτοί περιορισμοί μπορούν να αντισταχθούν στην εθνική διοίκηση (απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 1980, Επιτροπή κατά Ιταλίας, 267/78, EU:C:1980:6, σκέψη 22). Συγκεκριμένα, η υποχρέωση συνεργασίας ενός κράτους μέλους μπορεί να περιοριστεί, υπό την έννοια ότι δεν μπορεί να υποχρεωθεί να γνωστοποιήσει στην Επιτροπή πράξεις της ποινικής διαδικασίας τις οποίες η εν λόγω εθνική αρχή δεν θα γνωστοποιούσε ούτε στις λοιπές αρχές του κράτους αυτού.
- 69 Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, από την υποβληθείσα στο Γενικό Δικαστήριο δικογραφία δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή προέβη στην προμνησθείσα στη σκέψη 67 στάθμιση κατά τον απαιτούμενο τρόπο, ο οποίος παρατίθεται ανωτέρω στη σκέψη 68.
- 70 Πράγματι, πρώτον, τόσο από τα δικόγραφα των διαδίκων όσο και από τα διαδικαστικά έγγραφα προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν ζήτησε να πληροφορηθεί από τις εθνικές αρχές για ποιους λόγους η προηγούμενη ακρόαση του προσφεύγοντος ενείχε κινδύνους για την τήρηση της μυστικότητας της ανακρίσεως και, εν τέλει, για την προσήκουσα διεξαγωγή στη ποινική διαδικασία.
- 71 Δεύτερον, μολοντί, αναμφισβήτητα, η μυστικότητα της ανακρίσεως μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να επιτάσσει να μην κοινοποιηθεί η αίτηση άρσεως της ασυλίας στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο πριν από την έκδοση αποφάσεως επί της εν λόγω αιτήσεως, για παράδειγμα όταν υπάρχει επιβεβαιωμένος κίνδυνος το εν λόγω πρόσωπο να διαφύγει, να καταστρέψει αποδεικτικά στοιχεία ή ακόμη όταν προέχει ο αιφνιδιασμός, εντούτοις επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, οι βελγικές αρχές δεν επικαλέστηκαν τέτοιες περιστάσεις. Εξάλλου, πρέπει να σημειωθεί ότι, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, ορισμένες πληροφορίες σχετικές με την ανάκριση που διεξαγόταν εκείνη την περίοδο είχαν ήδη δημοσιοποιηθεί.
- 72 Τρίτον, το ότι η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ρώτησε τους ανακριτές και τον Βέλγο ομοσπονδιακό εισαγγελέα εάν ήταν δυνατόν να ακούσει την άποψη του προσφεύγοντος σχετικά με τις αιτήσεις τους για άρση της ασυλίας, γεγονός που επιβεβαιώνεται πράγματι από την αλληλογραφία που προσκομίστηκε ως παράρτημα στο υπόμνημα αντικρούσεως, δεν αρκεί εν προκειμένω για να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή προέβη σε ορθή στάθμιση του συμφέροντος του προσφεύγοντος να ακουστεί και της τηρήσεως της μυστικότητας της ανακρίσεως. Πράγματι, οι απαντήσεις των βελγικών ανακριτικών αρχών ήταν ελλιπείς, ενώ, σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας που ισχύει τόσο για τα θεσμικά όργανα της Ένωσης όσο και για τα κράτη μέλη, θα αναμενόταν από αυτές να δώσουν περισσότερα στοιχεία στην Επιτροπή ώστε να κατανοήσει τους λόγους που δικαιολογούσαν την άρνησή τους να επιτρέψουν ακρόαση του προσφεύγοντος από την Επιτροπή. Εν πάση περιπτώσει, από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Γενικό Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή ρώτησε τις βελγικές εθνικές αρχές εάν τους ήταν δυνατόν να συντάξουν ένα μη εμπιστευτικό κείμενο των αιτήσεων άρσεως της ασυλίας το οποίο θα μπορούσε να κοινοποιηθεί στον προσφεύγοντα, ή, τουλάχιστον, να επισημάνουν τα στοιχεία των εν λόγω αιτήσεων που αυτές θεωρούσαν ως ευαίσθητα, καθόσον μια τέτοια κοινοποίηση θα μπορούσε, κατά περίπτωση, να διασφαλίσει μια κατάλληλη στάθμιση που θα διαφύλασσε, στο μέτρο του δυνατού, τόσο τη μυστικότητα της ανακρίσεως όσο και τον σεβασμό του δικαιώματος ακροάσεως.
- 73 Αντιθέτως, είναι αλυσιτελές το επιχείρημα του προσφεύγοντος ότι οι βελγικές αρχές δεν αντιτάχθηκαν στη διαβίβαση προς αυτόν όλων των εγγράφων που ανταλλάχθηκαν μεταξύ της Επιτροπής, του Βέλγου ομοσπονδιακού εισαγγελέα και των Βέλγων ανακριτών. Πράγματι, όπως αναφέρει και ο ίδιος ο προσφεύγων, τα έγγραφα αυτά ανταλλάχθηκαν μετά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Εναπέκειτο όμως αποκλειστικά στις βελγικές αρχές να κρίνουν εάν η κατάσταση είχε αλλάξει,

καθιστώντας δυνατή την γνωστοποίηση της εν λόγω επικοινωνίας στον προσφεύγοντα, και έτσι δεν μπορεί να γίνει επίκληση του γεγονότος αυτού προκειμένου να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν προέβη στην ακρόαση του προσφεύγοντος πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

- 74 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η παράλειψη ακροάσεως του προσφεύγοντος πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως υπερβαίνει το μέτρο του αναγκαίου για την επίτευξη του σκοπού της διασφάλισης της μυστικότητας της ανακρίσεως και ως εκ τούτου δεν τυγχάνει σεβασμού το βασικό περιεχόμενο του δικαιώματος ακροάσεως που κατοχυρώνεται στο άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο α', του Χάρτη.
- 75 Συνεπώς, η Επιτροπή προσέβαλε το δικαίωμα ακροάσεως του προσφεύγοντος.
- 76 Εξάλλου, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι δεν μπορεί να επιβληθεί στον προσφεύγοντα το βάρος να αποδείξει ότι η απόφαση της Επιτροπής θα ήταν διαφορετική εάν δεν είχε υπάρξει η διαπιστωθείσα παραβίαση, αλλά μόνον ότι τούτο δεν αποκλείεται εντελώς σε μια τέτοια περίπτωση, καθόσον ο προσφεύγων θα μπορούσε να έχει οργανώσει καλύτερα την άμυνά του αν δεν υφίστατο η σχετική διαδικαστική πλημμέλεια (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 2009, *Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware κατά Συμβουλίου*, C-141/08 P, EU:C:2009:598, σκέψη 94 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Στην υπό κρίση υπόθεση, ένα τέτοιο ενδεχόμενο δεν θα μπορούσε να αποκλειστεί εξ ολοκλήρου εάν η Επιτροπή είχε δώσει στον προσφεύγοντα τη δυνατότητα να γνωστοποιήσει λυσιτελώς την άποψή του όσον αφορά την άρση της ετεροδικίας του, ειδικότερα δε, όπως επισημαίνει ο προσφεύγων στα δικόγραφά του, την άποψή του σχετικά με το συμφέρον της Ένωσης και σχετικά με τη διαφύλαξη της απαραίτητης ανεξαρτησίας του ως υπαλλήλου υπηρετούντος στη θέση του γενικού διευθυντή της OLAF.
- 77 Κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτός ο λόγος ακυρώσεως στο μέτρο που αντλείται από την προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως και, κατά συνέπεια, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστούν οι λοιπές αιτιάσεις του πέμπτου λόγου ακυρώσεως ή οι άλλοι λόγοι ακυρώσεως που προέβαλε ο προσφεύγων.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 78 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα του προσφεύγοντος.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει την απόφαση C(2016) 1449 τελικό της Επιτροπής, της 2ας Μαρτίου 2016, σχετικά με αίτηση άρσεως της ετεροδικίας του RQ.**
- 2) Καταδικάζει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.**

Tomljenović

Bieliūnas

Μαρκουλλή

Barents

Kornezov

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 24 Οκτωβρίου 2018.

(υπογραφές)

- i — Στις σκέψεις 7, 39 και 40 του παρόντος κειμένου έγινε τροποποίηση γλωσσικής φύσεως μετά την αρχική ανάρτησή του στην ψηφιακή Συλλογή Νομολογίας.